

УДК 811.

Катиш Т. В.¹, Лактіонов В. В.²

¹ канд. філол. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. ФКНТ-228 ЗНТУ

**ОПТИЧНІ ТА ЗВУКОВІ ЗАСОБИ НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
(МОВА ПРАПОРІВ, МОВА СВИСТУ, МОВА МУЗИЧНИХ
ІНСТРУМЕНТІВ)**

Людське мовлення супроводжують невербальні (несловесні) системи знаків. Саме невербальні знаки зумовлюють найбільшою мірою відмінність

між усним і писемним мовленням. Вивчення процесів вербального передавання інформації завжди повинне спиратися як на мовні, так і на немовні фактори.

Метою нашої роботи є дослідження оптичних та звукових засобів невербальної комунікації на прикладі мови прапорів, мови свисту та мови музичних інструментів. Невербальні засоби комунікації досліджували такі вчені: Ф. Бацевич, Ю. Косенко, Л. Мацько, А. Піз, Я. Радевич-Винницький та інші. Поки не були винайдені технічні засоби зв'язку, людина успішно користувалася й більш простими засобами трансляції повідомлень на відстані. Деякі з них збереглися й досі. Візьмемо хоча б сигналізацію прапорцевим семафором, що досі використовується у флоті. Тут кожне положення рук сигнальника відповідає одній букві або, якщо дивитися глибше, – одній фонемі мови. Таким чином, можна транслювати мовне висловлювання за допомогою елементарних візуальних сигналів. Перед нами повний аналог фонетичного письма. Мова свисту, на відміну від звичайної мови, достатньо ефективна лише в таких контекстах, суть яких цілком очевидна для обох співрозмовників і де загальні культурні навички й традиції народу значною мірою визначають зміст висловлювань. Тому й сфера застосування свистової мови, як правило, обмежується порівняно небагатьма, достатньо специфічними ситуаціями.

Принципи перекодування мовних висловлювань у звуки іншої природи можуть бути, як виявилось, ще простішими. У народів Центральної Африки основним засобом передавання повідомлень на відстань служать різноманітні гонги. Такий гонг має дуже мало спільного з барабаном. На відміну від барабана, що дає звуки однакової висоти, гонг улаштований таким чином, що з нього можна легко отримати звуки двох або більше тонів.

Отже, система невербальних засобів комунікації є найпростішою системою, що усуває зайві формальні засоби та дозволяє досягти однозначності комунікації за умов узагальненого та полісемантичного характеру власне мовних засобів.